

LEDER

Ved et nytt årtusen: Til leserne	2
Ved forrige sekelskifte: Til leserne! (Leder fra Tidende nr. 1/1900)	3
Forskningens uavhengighet og troverdighet	58
Flaut at vi ikke er kommet lenger	147
Så lika – och ändå så olika	187
Landsmøtet 2000 – størst og best?	798
Spaltebehandling: teamarbeid satt i system	799

PRESIDENTEN HAR ORDET

Overskudd av tannleger løser ikke problemene	61
Ingen tegn til friske penger	91
Positive toner fra ny helseminister	299
Har du synspunkter på NTF? Nå har du sjansen	339
Tannhelseteam uten tannpleiere og sekretærer?	511
Om politikk og tannhelse	559
Et begivenhetsrikt år er omme	863

FAGARTIKLER

<i>Amundrud, Bjørn og Gudbrand Øilo:</i> Metallkeram-kroner og kvalitet. En undersøkelse av MK-kroner levert av norske og utenlandske laboratorier	864
<i>Berge, Trond I. og Kristin S. Klock:</i> Tannimplantater – et skjevfordelt behandlingstilbud? Fordeling av tannimplantater i den norske befolkning	92
<i>Berstad, Johanna E.R. og Ketil Berstad:</i> Frakturer for rotkanalinstrumenter av nikkeltitan og rustfritt stål. En klinisk retrospektiv studie	98
<i>Espeland, Lisen, Brita O. Linge, Leif Linge og Arild Stenvik:</i> Hva påvirker avgjørelser om kjeveortopedisk behandling? En prospektiv undersøkelse	306
<i>Hedemark, Arne:</i> Preprotetisk kirurgi – fremdeles aktuell behandling ved tannløse kjever?	14
<i>Løkken, Per og Jan Magne Birkeland:</i> Ecstasy – generelle og odontologiske implikasjoner. Tannslit hos unge og ecstasy – en differensialdiagnostisk utfordring	560
<i>Mathiesen, Anne Timenes og Nils Lunder:</i> Progresjon og prediksjon. Approssimal kariesutvikling fra 14 til 18 år	62
<i>Rasmussen, Per:</i> Ektodermale dysplasier og dentale utviklingsforstyrrelser	6
<i>Wang, Nina J. og Jan Th. Schiøth:</i> Ikke møtt til avtalt time – et problem? Ressursbruk i offentlig tannhelsetjeneste	874
<i>Willumsen, Tiril:</i> Tannbehandlingsfrykt – etiologi og profylaktiske tiltak	300
<i>Willumsen, Tiril:</i> Godt forhold mellom pasient og tannlege gir bedre behandlingsresultat	516
<i>Åsjö, Birgitta:</i> Hiv, antiviral behandling och human saliv	512

Tema: Periodonti

<i>Jokstad, Ashbjørn:</i> Teknikker for regenerering av periodontalt vev. Er de vitenskapelig dokumenterte?	570
<i>Karring, Thorkild:</i> Parodontologi i det 3. millenium	752
<i>Schenk, Robert K.:</i> Regenerasjon av benvev: det biologiske fundament	154

<i>Selvig, Knut A.:</i> Det biologiske grunnlag for periodontal regenerasjon	148
<i>Sigurdsson, Thorarinn J.:</i> Benregenerasjon ved tenner og implantater. Biologisk potensiale	748
<i>Aass, Anne Merete:</i> Etsiske betraktninger relatert til bruk av teknikker for styrt periodontal vevsgenerasjon	566

Tema: Leppe-kjeve-gane-spalte

<i>Holmefjord, Anders og Inger Beate Tørdal:</i> Språk- og talevansker hos barn født med leppe-kjeve-gane-spalte	810
<i>Ramstad, Tore:</i> Pasienter med leppe-kjeve-gane-spalte. Protetisk behandling. Psykososiale forhold	826
<i>Rønning, Elisabeth:</i> Kjeveortopedisk behandling av barn og ungdom med leppe-kjeve-gane-spalte	818
<i>Semb, Gunvor, Frank Åbyholm, Rolf S. Tindlund og Rolv Terje Lie:</i> Leppe-kjeve-gane-spalte: en oversikt	800
<i>Semb, Gunvor, Kjartan Arctander, Frank Åbyholm og Hallvard Vindenes:</i> Kirurgisk behandling av leppe-kjeve-gane-spalte	806
<i>Tindlund, Rolf S.:</i> Tann- og kjeveutvikling hos barn med leppe-kjeve-gane-spalte	814

Både barn og foreldre trenger oppfølging (Intervju med kontaktsykepleier Torun Matheson i spalteteamet ved Rikshospitalet)	832
Viktige forskningsresultater – men fortsatt store utfordringer (Intervju med Gunvor Semb)	834

Tema: Tannleger og IT

Carl Christian Blich: Tannlegene inn i dataalderen	340
Henrik Skjerven: Bruk av datateknologi i norsk tannlegepraksis. En spørreundersøkelse	342
Jørn Longva: Tannlegesystemer – tekniske og datafaglige aspekter	346
Ann Wenzel: Direkte digital røntgenteknik på tandklinikken	350
Ulf Alex Samer: IT-kontrakter for tannleger	360
Fagsjef i Helsetilsynet Ola Johan Basmo: Kravspesifikasjoner til EDB i helsetjenesten er underveis	364
Etter et år med EDB: – Maskinvaren ble kanskje for kostbar (Intervju med tannlege Knut Klette)	365
Dataentusiast Einar Nørstebø: – Ennå er vi bare i startfasen med EDB	367

Tema: Tannlege i Norden

<i>Tannhelsepolitikken</i>	
Den bedste tandpleje i hele Lønneberga	189
Danmark som den sidste Sovjetstat	192
Forsikringer på fremmarch	194
EU-utredningen om konkurrence på vej	194
<i>Organisasjonslivet</i>	
«Vi vil være oss selv nok»	197
<i>Arbeidsmarked og arbeidsmiljø</i>	
Svenskarna – känsligast i Norden?	211
<i>Utdanning og forskning</i>	
Helhetssyn lær man sig inte i simulatoren	217

AKTUELT FAG

<i>Eriksen, Harald M. og Susan Rockwell: Spesiellkompetanse i tannhelsetjenesten. Fordeling og etableringsmønster etter endt utdanning</i>	66
--	----

KASUSRAPPORTER

<i>Fardal, Øystein: Medikamentbivirkning og trygden: Hva er betydelig grad av gingival hyperplasi</i>	760
<i>Tvete, Anders og Unni Molvig: Toksisk reaksjon på kjeveortopedisk apparatur?</i>	310
«Mitt kasus» – om å skrive en kasusrapport	313

AKTUELT

Vil ha en slagkraftig forening (Intervju med nyvalgt president i NTF, Carl Christian Blich)	20
Bjarte Grung slo alarm i Haugesundsaken: – Ikke noe heroisk ved å anklage en kollega	22
– Tydelig tendens til økt rapportering om malpraksis (Intervju med helsedirektør Anne Alvik)	23
Tannlegenes erstatningsansvar: Spørsmål etter Haugesundsaken	25
Lederen i Akademikerne-K, Per Kristian Sundnes: Vi trenger et nytt forhandlingssystem	26
Ellen Amdal: Lov om årsregnskap. Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger	28
Målet for TSE: 8000 tannleger på kurs de neste ti år (Intervju med fagsjef Morten H. Rolstad)	70
Erik Vik Ødegaard er tannlege i Kosovo: – Soldatene må skjerpe seg ekstra	72
Det handler ikke bare om lønn (Intervju med tannlegene Brynjulf Præsthus og Mildrid Lunder)	102
Tannhelsehjelp til Litauen	104
«Studiereklame» på Internett	106
Folketrygden: ikke mer penger til tannlegebehandling	107
Eldre, langtidssyke og uføre: Prøveordning i tre fylker	108
Om pensjon for selvstendig næringsdrivende	109
Pluss – Landsforeningen mot aids: Vi anbefaler åpenhet	158
Hygiene og kommunikasjon er nøkkelord (Om hivsmitte. Intervju med NTFs president Carl Christian Blich)	159
Fakultetene: Kunnskap om smitteforebygging en viktig del av studiet	160
Høringsuttalelsene: Flertall for fullverdig utdanning i Tromsø	161
Lang fartstid må også gi lønnsløft (Intervju med formannen i OTE, Gunnar Lyngstad)	162
– Vi må skape bedre rammer for kvinner i privat praksis (Intervju med formannen i PTE, Ulf Svensen)	164
Den offentlige tannhelsetjenesten trues av budsjettkutt	314
NTF konkluderer: Tungt regelverk og tvilsom prøveordning	317
Akademikernes inntektspolitiske konferanse: Markeds-tilpasset lønn og lokal lønnsdannelse i offentlig sektor	318
– Vil endre spillereglene (Intervju med lederen i Akademikerne, An-Magritt Aanonsen)	319
Tariff 2000: Nytt system – kommune	320
Tariff 2000: Nytt system – stat	320
Senter for medisinsk metodevurdering: Vurderer dokumentasjon	321
Nye modeller for offentlig tannhelsetjeneste: Folketandvården i Stockholm er blitt AS	370
Tidendes leserundersøkelse: Fagartikler, tannhelsepolitisk stoff og debatt mest lest	372

Carl Christian Blich: Arbeidet med endringer av NTFs organisasjon – ukjent for mange	520
Lederne i OTE og PTE: Støtter endringene i NTF	522
Amalgampørsmålet skaper turbulens rundt ny veileder	524
De «hvite tannlegene»: – For lav kunnskap om bivirkninger	525
Dorthe Holst: Oral Health in America. En rapport fra den amerikanske helsedirektøren	526
Kritisk blick på fakultetet i Oslo	528
Danske offentlige tannleger: Over til individuell lønnsfastsettelse	530
Lønnsoppgjøret 2000 – Akademikernes ilddåp	531
Tannhelsetjenesten: Helsepolitisk stebarn (Spørsmål til de politiske partiene mai 2000)	576
Tannlegeforeningens Pensjonskasse – hvilke ytelser gir den?	582
Refusjon av utgifter til tannbehandling for pasient med multippel sklerose	584
Planer om helsefakultet i Bergen: Det står ein friar uti garde	762
Finnmark fylke: Med offentlig tannhelsetjeneste i femti år	765
Overtannlege Jan L. Nielsen, Alta: – Vi har ikke tid til å vente på tannleger fra en tannlegeutdanning i Tromsø	767
Arbeidstilsynet: Godt inntrykk av praksis i nord	770
Pedodonti er en stor levende internasjonal spesialitet, men: Vi trenger nye krefter	772
Ole Skogedal: Universitetsklinikker: Attraktiv arbeidsplass som instruktørtannlege?	774
Offentlig tannbehandling til selvkost: Sør-Trøndelag kjører sitt eget løp	775
Gunstig offentlig tjenstepensjon: Ny stilling kan øke pensjonen	776
Per Kristian Sundnes ny leder for Akademikerne: – Nå skal akademikerne bli mer synlige	836
Medlemsundersøkelsen: Mange utfordringer for hovedstyret	880
Landsomfattende undersøkelse om tannpleiernes yrkesutøvelse: – Undersøkelsen bekrefter mye av det vi trodde	884
Fagsjef i Statens helsetilsyn, Ola Johan Basmo: – Tannpleierne er forebyggere	886
NTFs president, Carl Christian Blich om tannpleierundersøkelsen: – Tannpleierne har sin nisje	886
Klagebehandling: Mye dreier seg om kommunikasjon	888
Årsrapport fra klagenemndene	889

KOMMENTAR OG DEBATT

Tannlegeforeningen – ekspertorgan på klinisk odontologiske problemstillinger? (Pål Barkvoll)	32
Storm i et tannglass? Svar til professor Pål Barkvoll (Reidun Stenvik)	33
NTF og klinisk odontologiske problemstillinger (Presidenten i NTF, Arild Vangstein, svarer Pål Barkvoll)	34
Om fødselspermisjon for privatpraktiserende tannleger – et hjertesukk (Inger Abildsnes Kile, Siri S. Sanne og Unni Engebretsen Bryn)	77
Om fødselspermisjon for privatpraktiserende tannleger Svar på debattinnlegg (Advokat Knut S. Kjølstad)	111
Krisa i DOT – ei nyttig krise? (Tor E. Torbjørnsen)	166
Hvorfor flytter tannlegene fra Utkant-Norge? (Asmund Aksnes)	167
Haugesundsaken – en kommentar (Johan Nyborg)	169
En tanntekniker til besvær (Per Johan Alstad)	170

Når skal tannlegen få lov til å benytte hypnose? (Hogne Tjensvoll)	171
Vi må tenke nytt (OTE-formann Gunnar Lyngstad)	224
Haugesundsaken. Kommentar til Nyborg (Bjarte Grung)	225
En tannlege til besvær (Tannteknikermester Svein Thorstensen)	289
«Berre ein hund...» (Geir Skorpen)	323
Tilrettevisning tildelt tannlege (Erik Münther Strand)	374
Tannleger og annonsering (PTE-styret ved Kari Odland)	375
Om bladimplantater og jerninnhold. En kommentar til Haugesundsaken (Olav Hjortdal)	375
Haugesundsaken. Kommentar til Grungs kommentar (Johan Nyborg)	376
Haugesundsaken – sluttkommentar (Bjarte Grung)	376
Blir man syk av komposit? (Tore Ramstad)	532
Etterutdanning av tannleger – obligatorisk? (Asbjørn Jokstad)	534
Standardisert endodontisk teknikk – er det alternativer? (Espen Hopland Elkjær)	535
Kan offentlig tannhelsetjeneste legge premissene for privat praksis? (Atle Hagli)	586
Et forsøk på å få skattepengene til å rekke lenger. Svar til Atle Hagli (Tannlegesjef Trond Augustson)	587
«Baywatch dentistry» (Espen Hopland Elkjær)	588
Tilrettevisning tildelt tannlege. Kommentar til Erik Münther Strands innlegg (Statens helsetilsyn)	589
Kariesforekomsten blant 5-åringer øker! (Dorthe Holst)	778
Standardisert endodonti – teknikk, historikk, replikk (Dag Ørstavik)	779
Refusjon av utgifter til tannbehandling for pasient med multipel sklerose (Jan Ødegaard)	780
Pasienten fikk ikke nødvendig informasjon. Svar til Jan Ødegaard (Statens helsetilsyn, Ola Johan Basmo)	781
Spesialkompetanse, spesialutdannet, spesialist? (Ivar Hoff)	782
Tannleger trives i kjede (Gard Lauvsnes)	782
Blir man syk av komposit? Svar til Tore Ramstad (Jorunn Østberg)	920

AKADEMIKERNE

Lederen i Akademikerne-K, Per Kristian Sundnes: Vi trenger et nytt forhandlingsystem	26
Leder for Akademikerne-Stat, Rolf Jakobsen: Rettferdig lønn – for hvem?	222
Akademikernes inntektspolitiske konferanse: Markeds- tilpasset lønn og lokal lønnsdannelse i offentlig sektor	318
– Vil endre spillereglene (Intervju med lederen i Akademikerne, An-Magritt Aanonsen)	319
Tariff 2000: Nytt system – kommune	320
Tariff 2000: Nytt system – stat	320
Lønnsoppgjøret 2000 – Akademikernes ilddåp	531
Per Kristian Sundnes ny leder for Akademikerne: – Nå skal akademikerne bli mer synlige	836

KLAGESAKER

Fra Statens helsetilsyn: Tilrettevisning tildelt tannlege	74
Tilrettevisning tildelt tannlege (Erik Münther Strand)	374
Tilrettevisning tildelt tannlege. Kommentar til Erik Münther Strands innlegg (Statens helsetilsyn)	589
Klagebehandling: Mye dreier seg om kommunikasjon	888
Årsrapport fra klagenemndene	889

SPØR I TIDENDE

Overtannlege Bjørg Figenschou: Kan vi få kompositter med gilde farger?	541
---	-----

MØTER

Vestlandsmøtet, Bergen, 7.–9. januar 2000: Presidenten måtte til Vestlandet for å bli «innsatt»	172
Hva skal fylle hullet etter amalgamet? Norsk forening for pedodonti, Bergen, november 1999	118
Voksenåsen, 29. mai 2000: Internasjonal konferanse om skadevirkninger fra dentale materialer	536
Oslo 7.–9. juni 2000: Samfunnsodontologisk forum feirer	538
Vellykket traumekongress i Oslo	540
Den XIV nordiske kongress i rettsmedisin: Fra masse- gravene i Kosovo til Torgersensaken	590

REISEBREV

Baltic Orthodontic Association: Historisk kongress i Kaunas	922
Forskning under Sydkors og ozonhull	924
Tannhelse på Cuba: Høye mål, kreativitet og få ressurser	926

TIDENDES SOMMERHEFTE

Gudrun Sangnes: Vi klarte det	393
Med praksis både i himmelen og på jorda (Intervju med Karl Kvile)	396
På traktoren med speil og sonde (Intervju med Simen Wigenstad)	399
Åse Steinholt tok ny embetseksamen etter 41 år: – Med vekselbruk vendte livsåndene mine tilbake	401
«Ferie i Venezia». Forsidebilde av Jogrim Nordsletten	403
Fra speil og sonde til mord og mysterier (Intervju med Helene Tursten)	404
Johnny Grøthe: Få steder er stillheten så intens	407
Smilende livskunst på Hokksund: Jeg kommer alltid frem. Lenger skal jeg jo ikke ... (Intervju med Vidar Oppsahl)	408
Sabeltannlegen som ble norgesmester i revy (Intervju med Stein Alsos)	410
«Nedslitte vaskebrett på Sjøsetra i Oppdal». Fotografi av Jogrim Nordsletten	413
Med skogsmatrosen på jakt etter sjøorm (Intervju med Erik Engesæter og Sigmund Telnes)	414
Pensjonert skoletannlegesjef i «lære»: – Å arbeide med gyllenlær er en stor utfordring (Intervju med Veslemøy Amundsen)	416
Glad trubadur på galleriet (Intervju med Jack-Louis Bostad)	418
«Til menneske skapt». Kull- og pastelltegnning av tannlege Ruth Broen	421
«På en stubbe, på en stein». Dikt av Jan Erik Vold	421
Forheksede øyer ved verdens ende	422
Liv Lyssandtræ og Anne Berit Tandberg: På sykkeltur på Cuba	425
Tøff hverdag for Castros tannleger	427
Karibuni Tanzania	429
Tannlegekontoret i bushen	430
Torbjørn Gulseth: Ossuariet i Sedlec	432
Østfold satser på kunst på klinikker	434
«Blå planet». Kull- og pastelltegnning av tannlege Ruth Broen	435

Berit Heløe: Stille og lett, hvit, ven og vakker.....	436
«Vår i Sandvikselva». Oljemaleri av tannlege Gerd Mjelde.....	437
Mitt liv som spurv i en høytflyvende tranedans.....	438
«Sommer». Dikt av tannlege Ingrid D. Halle.....	439
Torbjørn Guldseth: På leting etter Nordahl Grieg.....	441

NTFs LANDSMØTE 2000

Presidenten, Carl Christian Blichs tale ved åpningen: Offentlig tannhelsetjeneste og trygd vår fremste utfordring.....	838
Helseministeren på NTFs landsmøte: Går det mot et tredje fakultet?.....	841
«Det begynner å ligne et liv».....	842
NTF og NTTF fornøyd med samarbeidet på landsmøtet: – Den største gevinsten var på Nordental.....	843
«Folk i forbifarten».....	844
Nordisk trekløver med røntgenblikk.....	892
Tre briter om endodonti.....	894
Vevsbesparende fyllinger: Symptomer og diagnose bestemmer behandlingen.....	895
Keramer – en utfordring.....	896
Dentale biomaterialer: Vær kritisk til reklame.....	897
Om smitte.....	898
Er det så farlig da? Om yrkesreaksjoner på materialer.....	899
Sjeldne tilstander med odontologiske implikasjoner.....	900
–Alle tannleger må være forberedt på pasienter som misbruker stoff.....	901
Gjør statskupp på tannklinikken: – La ikke Kong Barn regjere dere!.....	903
Odontologiske nettsider i voldsom vekst.....	904
IT-fremtiden rykker stadig nærmere: Pasientjournaler i cyberspace.....	905
PBL-tannlegene kommer.....	906
Klagesaker – pest, plage eller inspirasjonskilde?.....	907
Nordental 2000: Norges største og flotteste dentalutstilling.....	910
Paneldebatten under årets landsmøte: Hode, skulder, kne og tann.....	914
NTFs informasjonsmøte: Med medlemsundersøkelser, Internett og kollegahjelp på dagsordenen.....	917
PTEs informasjonsmøte: Ingen diskusjon om organisasjonsendringen.....	918
OTEs informasjonsmøte: OTE er også stat.....	919

DOKTORAVHANDLINGER

Annemarie A. Schuller: Endringer i oral helse blant voksne i Trøndelag, 1973–1983–1994.....	18
Alix Rosslyn Young: Saliva – mye mer enn vann!.....	68

MINNEORD

Grethe Løep.....	46
Bente Rohde Try.....	146, 178

BOKNYTT

46, 83, 228, 327, 384, 547, 602, 671

OTEs LANDSTING 1999

Behersket optimisme og nøktern realisme etter lokale forhandlinger.....	35
Den nyalgte formannen: Nå begynner vi å se noen muligheter (Intervju med Gunnar Lyngstad).....	36

PTEs LANDSTING 1999

Selvutslettende landsting.....	37
PTEs landstingsseminar: Samarbeid – viktig, riktig og lønnsomt.....	38
Ny arbeidsgiverrolle på tannlegekontoret.....	40

REPRESENTANTSKAPET 1999

Ikke-sak skapte størst debatt.....	112
Hvor ble det av motforestillingene?.....	114
Representantskapet positiv til ny struktur.....	115
Arbeidsprogrammet grundig diskutert.....	116
Valg – nye styrever, komiteer og utvalg.....	41

REPRESENTANTSKAPET/LANDSTINGENE 2000

Tidende nr. 14.....	681–744
---------------------	---------

KURSKATALOGER OG LANDSMØTEPROGRAM

Kurs høsten 2000, nr. 6.....	237–296
Landsmøteprogram 2000, nr. 10.....	453–508
Kurs våren 2001, nr. 13.....	613–680

DIVERSE

Retningslinjer for NTFs kollegahjelpsordning.....	47
Billighetserstatning – hva er det?.....	125
Kollegahjelperne: Antall henvendelser har økt.....	545
Merverdiavgift på videresalg av importerte tanntekniske arbeider.....	546
De nye kandidatene 2000.....	848
Tannlege 2000: Hvor ble det av dem?.....	849